

Posudek diplomové práce Kláry Zindulkové *Tónický verš a čeština*

Téma průzkumu tonického verše v kontextu české poezie, které si Klára Zindulková zvolila jako téma své diplomové práce, představuje v kontextu české literární historie a versologie zvláště jedinečnou kategorii. Kdokoli se byť jen namátkou a v rámci tradičního vysokoškolského penza zahloubal do poetiky, ví, že tradiční kompendia otázku tónismu v české poezii spíše obcházejí a zdůrazňují zejména roli časoměrné a sylabotónické prozodie jako klíčových rytmických domén novodobé a moderní české poezie. Tónickému verši tak zůstává přičeno stigma zvláštnosti a spíše nahodilosti, když už jej versologie z kontextu české metriky přímo nevyloučí. Je ale rovněž zřejmé, že existují v české literatuře díla, která se zcela záměrně prokazatelně o tónismus opírají a chápou ho jako svébytnou, byť alternativní (tváří v tvář převažujícímu rytmickému kontextu) rytmickou osnovu.

Podstatné však pro moji orientaci v práci Kláry Zindulkové je to, že se diplomantka nerozhodla podat „důkaz“ existence tónismu v české poezii v duchu exaktních kritérií, nýbrž rozhodla se zkoumat kontexty – domácí a zahraniční –, které v souvislosti s výzkumem a užitím prvků v rytmické struktuře, akceptovatelných tónickým systémem, připadají v úvahu. Právě metodika tohoto postupu a způsob argumentace představují podle mého názoru to nejcennější, co práce Kláry Zindulkové přináší. Diplomantka se nejprve pokusila o shrnutí dosavadní domácí i relevantní zahraniční odborné diskuse o dané problematice, a to na pozadí precizně naskicovaného srovnání s dominantními prozodickými systémy. Zároveň se pokusila o shrnutí definice tónického verše, a to na základě počtu přízvuků, rozestupu přízvuků a s přihlédnutím k problematice izochronie taktů a izosylabismu jako vlastností jazyka. Specifickou pozornost věnovala rovněž problematice záznamu tónického verše a jejím disparátním způsobům.

Cenné podněty pak přináší zejména ta část práce, kde autorka podstupuje poměrně složitou cestu vedoucí k mapování tónického verše a jeho realizací v různých jazycích – zejména v polštině, angličtině, ruštině a němčině. Zde v základních obrysech mapuje charakteristické distinktivní rysy, ale zároveň si tím připravuje půdu pro charakteristiku domácího způsobu využití principů tónismu, kultivovaných a osobitě rozvíjených právě na příkladech a vzorech zahraniční provenience. Klára Zindulková se zaměřila zejména na výskyty těchto prozodických prvků v díle Čelakovského, Erbena, Theera, Bezruče a Kainara. Podstatným způsobem tak vymezila chronologickou řadu, v jejíž perspektivě, na důsledně reflektovaném pozadí domácí teoretické diskuse, mapuje způsoby využití tónismu v těchto dílech. Vzniklo tak originální historicky založené panorama, které nabízí vhled do možností využití tohoto prozodického typu jako alternativy dominantním systémům. Tuto perspektivu autorka poté rozvíjí rovněž ve velice podstatné kapitole věnované problematice překladu tónických veršů a přízvuchných překladů časoměrně založené poezie. Zde by stálo za úvahu zaměřit se mimo jiné také na Horovy překlady ruské poezie, obzvláště Puškina a Jesenina, kdy Hora velice zajímavým způsobem aktualizuje jambickou rytmičnou strukturu právě – domnívám se – o prvky tónismu, aby tím co nejvíce sugeroval blízkost a jakousi sourodost básnické představy. Zajímavé by bylo rovněž podívat se na tvorbu Zahradníčkovu, zejména na jeho hölderlinovské překlady, kde jde o pokus aktualizovat časomíru rovněž prvky blízkými tónickému principu, ale později také na jeho vlastní tvorbu (Korouhve a patetická poezie poloviny 40. let), kdy tónické principy ozvláštňovaly velice specifické modulace hexametru, které myslím neměly v dobové lyrice obdoby.

Kompetence diplomantky vidím nejen v logické a argumentačně zřetelně vystavěné kompozici práce, která se opírá o bezpečnou znalost primární a sekundární literatury, nýbrž zejména ve způsobu uvažování o daném problému. Tónismus se totiž Klára Zindulková nesnaží polapit, přišpendlit a popsat jako vzácného motýla v entomologické sbírce. Vnímá jej

spíše jako onu „trhlinu“, která umožňuje rozumět specifikům originální tvůrčí volby a postupu. Svojí prací dokumentuje velice produktivní způsob versologického uvažování, které spíše než vytvořit „bezpečnou“ kategorii, usiluje o naznačení produktivních významotvorných relací, které poukazují na jedinečnost tvůrčího básnického gesta.

Z výše uvedeným důvodů konstatuji, že diplomová práce Kláry Zindulkové zcela splňuje a převyšuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji klasifikaci **výborně**.

Praha, červen 2014

Doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.